

Van: NN

Verzonden: maandag 19 december 2011 (21:02 uur)

Aan: 'D.J. Kleen'

Onderwerp: Christenreis --- Hopende ---

Geachte heer Kleen,

Onlangs had ik hier twee ambtsdragers uit de Oud Gereformeerde Gemeenten waar ik ter kerke ga. Ik stipte aan dat ik vaak moeite heb met de gelezen preken in de leesdiensten. Ik kreeg weinig vat, want de beide diakenen zijn niet onderlegd in de leer en in de oudvaders. Er wordt dan opgemerkt "vroeger werden er toch ook mensen bekeerd, die (dogmatisch) geen of weinig kennis van zaken hadden" en min of meer "het gaat er toch om of de Heere het zegent en niet of het (dogmatisch) klopt". Ze snappen dan niet wat er in Lukas 11:52 staat en meenden eerst dat ik heel wat durfde te zeggen dat wanneer de sleutel der kennis (rechte verklaring van Gods Woord wordt geweerd) wordt weggenomen de toegang tot hemel als het ware wordt toegesloten. Ook wordt niet iedereen op dezelfde manier bekeerd was een opmerking van hem. Een Saulus van Tarsen en een ds. Kort kunnen dat duidelijk aangeven, maarrrrrrr er zijn er veel meer die dat niet kunnen volgens deze diaken. Ik gaf aan dat het niet buiten de kennis van Christus zou kunnen: met de wetenschap dat je zonden zijn vergeven en dat God je een goedgunstig Vader is. Nou, dat wilde hij nog net beamen.

Hij vroeg mij uit de christenreis van Bunyan aan te geven wanneer Hopende van staat is verwisseld. Ik heb hem beloofd dat eens uit te zoeken. Onderstaand kopieer ik het gedeelte waar dat mijns inziens plaatsgrijpt:

CHRISTEN. "Hoe werd Hij u geopenbaard?"

HOPENDE. "Ik zag Hem, niet met mijn lichamelijke ogen, maar met de ogen van mijn verstand (Ef. 1:18,19) en dit ging aldus: Op zekere dag was ik eens zeer bedroefd, ik denk: bedroefder dan ik ooit was in mijn gehele leven; deze droefheid ontstond in mij door een hernieuwd gezicht van de grootheid en snoodheid van mijn zonden: en niets anders tegemoet ziende dan de hel en de eeuwige verdoemenis van mijn ziel, dacht ik, dat ik zeer schielijk de Heere Jezus zag, als tot mij nederkomende van de Hemel en zeggende: 'Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden.' Maar ik zei: 'Heere, ik ben een groot, een zeer groot zondaar,' en Hij antwoordde: 'Mijn genade is u genoeg.' En toen ik vroeg: "Maar Heere, wat is geloven?" Zo zag ik uit het gezegde: 'Die tot Mij komt, zal niet hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten' (Joh.6:35), dat geloven en komen hetzelfde is en dat hij, die komt - dat is, met zijn hart en genegenheid uitgaat naar Christus, om door Hem gezaligd te worden - ook waarlijk in Christus gelooft. Toen liepen mijn ogen vol tranen; en ik vroeg verder:

'Maar Heere, kan zulk een groot zondaar als ik ben, wel door U aangenomen en zalig gemaakt worden?' en ik hoorde Hem zeggen: 'Wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen' (Joh.6:37). Toen vroeg ik verder: 'Maar Heere, hoe moet ik U beschouwen in het komen tot U, opdat mijn geloof recht op U gevestigd wordt?' en Hij zei: 'Jezus Christus is in de wereld gekomen, om zondaren zalig te maken (1 Tim.1:15). Hij is het einde der Wet, tot rechtvaardigheid een ieder die gelooft (Rom.10:4). Hij is overgeleverd om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking (Rom.4:25). Hij heeft ons lief gehad en ons gewassen met Zijn eigen bloed (Openb.1:5). Hij is een

Middelaar tussen God en ons (1 Tim.2:5), Welke altijd leeft, om voor ons te bidden (Hebr.7:24,25).¹ Naar aanleiding van dit alles nu nam ik het besluit, dat ik dan moest uitzien mijn gerechtigheid in Zijn persoon en de genoegdoening voor mijn zonden in Zijn bloed te vinden; dat alles, wat Hij gedaan had in de gehoorzaamheid aan Zijns Vaders wet en in de onderwerping aan haar straf, niet was voor Hem zelf, maar voor degene, die het aanneemt tot zijn zaligheid en daarvoor dankbaar wil zijn. Hierover nu was mijn hart vol vreugde, mijn ogen vol tranen en mijn genegenheden liepen over van enkel liefde tot de naam, tot het volk en tot de wegen van Jezus Christus."

CHRISTEN. "Dat was waarlijk een openbaring van Jezus aan uw ziel."

Zelf toegevoegd:

Met betrekking tot de verklaring van de naam "Hopende" noem ik de eerste vijf verzen van Romeinen 5: Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus; **2** Door Welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. **3** En niet alleenlijk *dit*, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende, dat de verdrukking lijdzaamheid werkt; **4** En de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop; **5** En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, Die ons is gegeven.

De hoop rust op twee fundamenten, namelijk de verzekering van de Heilige Geest (Vertrooster in het gemoed en een onderpand van de erve der uitverkorene) en het andere fundament is de liefde van Christus, Die de uitverkorene met God heeft verzoend.

Kijkt u daar ook zo tegenaan? Ik hoop hem dit te geven met een stuk waar u dit hebt uitgelegd m.b.t. "de toeleidende weg".

Hartelijke groet,

NN

Van: D.J. Kleen

Verzonden: maandag 19 december 2011 (21:24 uur)

Aan: NN

Onderwerp: RE: Christenreis --- Hopende ---

Geachte mijnheer, het fragment wat u aangaf uit Bunyans' christenreis is wel heel mooi verwoord. Houdt er wel rekening mee dat de mensen die u op bezoek kreeg de staatsverwisseling vaak leggen bij de eerste overtuigingen van schuld en zonden, hetgeen een leugen is. Zij leren de aanvang van het geestelijk leven uit de wet die niet uit het geloof is (Gal. 3:12), en nog minder machtig is tot levendmaking (Gal. 3:21). De Wet is echter bedoeld tot doding en afsnijding, en het Evangelie tot levendmaking en inlijving. Dit onderstaande schreef ik zelf eens aan iemand die me vroeg hoe hij tot Christus moest gaan, aan welke voorwaarden hij moest voldoen, en hoe God door Zijn heilige wet een zondaar aan een einde brengt, om Christus te vinden door het geloof tot gerechtigheid.

Geachte vriend,

Zalig worden geschiedt door de weg van verloren gaan en behoudenis vinden in Christus door een waar geloof. Dit geschiedt door een geestelijk badwater der wedergeboorte. Om tot Christus te gaan door een waar geloof mag nooit voorwaardelijk voorgesteld worden. Ik kan je vanuit het beeld van dat badwater wel aangeven hoe het gaat. Stel je eens voor jij valt overboord van een groot schip waarmee je op reis was gegaan. Je valt in het water en er is niets om je aan vast te klampen. Het water is ijskoud en je kleding zuigt zich vol met water, je voelt dat je jezelf niet meer drijvende kunt houden, en je begint te verdrinken. Wat doe je dan? Dan ga je om redding schreeuwen, zo hard en zo luid als je kan tot er geen kracht meer in je over is. Niemand op dat schip heeft je verteld dat je alleen overboord mag vallen onder voorwaarde dat je vervolgens hard zult schreeuwen om redding. Zo ook geestelijk! Nergens staat in Gods Woord dat je eerst hard moet roepen om behouden te worden, evenwel wordt er niemand behouden zonder een hartverscheurend wenend berouw over zijn bedreven zonden voor God. Wanneer God door Zijn heilige wet de gerechtigheid en heiligheid (waarin Hij u geschapen heeft) in uw bestaan geestelijk begint op te eisen dan wordt het nood, omdat u dan innerlijk gevoelt dat een onheilige nooit bij een Heilig God in de hemel wonen kan. Hiervan leert ons de Schrift, dat God buiten Christus een Verterend Vuur is en een eeuwige gloed bij wie niemand wonen kan. Mc Cheyne zei hiervan: "Toen gevoelde ik wat eisen Gods heiligheid deed, daar werd al mijn deugd een wegwerpelijk kleet...etc"

Kijk vriend, de wet kan ons geen leven meer schenken, dan alleen vloek, doem en dood, Gal. 3:12,21. Velen zijn geestelijk vervloekt en verdoemt geworden, maar (nog) niet gedood aan de eis van Gods heilige wet tot een volkomen betaling. Wanneer u ooit nog eens in Gods hemels gericht getrokken mag worden, door de trekkende liefde des Vaders, daar zal Hij u kussen gelijk die vader van de verloren zoon, maar ook ten dode vervloeken door de kracht van Zijn heilige wet om u te ontdoen van uw kleet van ongerechtigheden en onheiligheden. Waar dit geschiedt, daar verdringt u in dit badwater der wedergeboorte in uw ongerechtigheden met een laatste noodschreeuw tot God om behoudenis, gelijk de tollenaar in de tempel. Dit is de geestelijke besnijdenis welke zonder handen geschiedt....Kol. 2:11-13. Daar mijnt u uw geestelijk vonnis middels dat hartverscheurende berouw en gaat u verloren als in een punt des tijds, en daar wekt Christus u op ten uiterste dage door u op te vangen in Zijn liefdesarmen en u te kussen en te omhelzen (Joh. 6:37,44). Daar wordt u door Hem gemijnd, en mag u vervolgens Hem gaan mijnen door een waar geschonken geloof in Hem. Hoe wordt u dan door Hem omhelsd, zult u mij vragen? Doordat Zijn verworven Geest u levend maakt en op doet staan uit dat geestelijk badwater waarin u als in een oogwenk verdronk, Rom. 8:11, door de beloftenissen Gods uit Hem te nemen en het in uw verloren ziel verkondigen tot zaligheid, blijdschap en eeuwige vrede. De Heilige Geest nam het eerst uit Gods heilige wet om u te doen omkomen, om u te doen verdrinken, om u te doden, om u aan het einde van de wet te brengen. Door deze geestelijke doding wordt u van uw zondenkleed ontdaan, de zonden zijn dan in Zijn kruisdood vernietigt en in Zijn graf begraven, en u wordt vatbaar voor een vreemde Gerechtigheid, voor een Behoudenis en Redding die buiten u ligt. Door deze doding en geestelijke afsnijding is de reden van uw geestelijke doodstaat (zonden) begraven waarom God u ten dode toe vervloekte. Dan vloekt de wet u niet meer, maar begint u te prijzen en te zegenen door uw gehoorzaamheid en heiligheid die u zijn toegerekend door een waar geschonken geloof in Hem. Wanneer dit ooit nog eens in uw leven mag geschieden, dan zal de vrucht aanbedding zijn aan Zijn doorboorde voeten. Wettisch berouw beweent de bedreven zonden, maar Evangelisch berouw beweent de vergeven zonden aan de voeten van

Christus. Dit laatste berouw is vele malen lieflijker, bitterder en smartelijker. Hier wordt de verlorene ziel namelijk gewaar dat hij (en niet de Joden) Hem door al zijn zonden heeft doen geselen en heeft gekruist.

Ten laatste, het komen tot Christus is dus door de trekkende liefde des Vaders tot de geloofsgemeenschap Christi, toegepast en verheerlijkt door de Werkmeester des geloofs...God den Heilige Geest Die het geloof in Gods heilige wet altijd vooraf doet gaan aan het geloof in de toegepaste beloftenissen des Heilig Evangeliums. Dit ware geloof is altijd toevluchtnemend, verenigend en rechtvaardigend van aard. Kijk bijvoorbeeld naar de bloedvloeiende vrouw en bij de moordenaar aan het kruis naast Christus. Beiden waren geestelijk gestorven en door de dodende bloedwrekende eis van Gods wet aan het einde der wet gebracht, om Christus te vinden tot gerechtigheid en vrede. Lees hier in Lukas 23 vers 40-42 : "Maar de andere moordenaar, antwoordende, bestrafte hem, zeggende: Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt? En wij toch rechtvaardiglijk; want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben; maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan. En hij zeide tot Jezus: Heere, gedenk mijner, als Gij in Uw Koninkrijk zult gekomen zijn." Kijk vriend, waar zulk een volkomen uitgewerkte radeloze ziel tot Hem de toevlucht neemt tot behoudenis, daarvan zegt Christus: "Wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.....gij die vermoed en belast zijt (van een last die ge niet meer kunt dragen), komt tot Mij en ik zal u rust geven." In dit toevluchtnemen is altijd zekerheid en een volkomen vertrouwen, de mate en kracht ervan kan verschillen. Denk bijv. aan elektriciteit. De kracht van elektrische stroom wordt bepaald door de hoeveelheid ampère die erachter zit, zo spreekt men van zwakstroom en van krachtstroom. Zo ook met de kracht van dit toevluchtnemend geloof. Daarom spreekt Gods Woord van klein en zwak geloof, maar ook van groot en sterk geloof. Het wezen van het zwak geloof is even rechtvaardigend, even verenigend, even toevluchtnemend, en even zeker en vol van vertrouwen, als het groot geloof, alleen de kracht verschilt. Hoe dieper de nood in de geestelijke afsnijding, hoe groter de uitkomst door de geloofsinlijving! Maar wanneer er geen zekerheid en geen vertrouwen in dit geschonken geloof was, zou men geen toevlucht nemen tot het Voorwerp van deze toevlucht!! Ofwel, dan hadden de bloedvloeiende vrouw en de moordenaar naast Jezus nooit de toevlucht tot Hem genomen tot het vinden van redding, behoudenis en eeuwige vrede. Robert Traill, de geestelijk vader van de marrowmen, vergeleek dit toevluchtnemend geloof met een doodvermoede reiziger die na een lange tocht geheel geen moeite behoeft te doen om zich op een bed van rust neer te leggen. Dit is net zo'n vanzelfsheid als hoe een uitgewerkte zondaar mag gaan rusten op het volbrachte werk van Jezus Christus! Hier wordt het Fundament van zijn geschonken geloof gelegd. U noemde die prachtige tekst uit Jes. 55:1-2, dat is voor zielen die niet meer kunnen drinken van het water van hun ongerechtigheid en onheiligheid, en daarom wensen te drinken van het Water des eeuwige levens. Maar lees dan ook eens vers 2: Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtiglijk naar Mij, en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen. Hoevelen blijven krampachtig in zichzelf zoeken, om zichzelf drijvende te houden met van alles en nog wat, met een wettisch en vroom leven...etc, en wegen daarmee geld uit voor hetgeen geen Brood is, en arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan...??

Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven. Ik ben het Brood des levens. Uw vaders hebben het Manna gegeten in de woestijn, en zij zijn gestorven. Dit is het Brood, dat uit den hemel nederdaalt, opdat de mens daarvan ete, en niet sterve. Ik ben dat levende Brood, dat uit den hemel nedergedaald is; zo iemand van dit Brood eet, die zal in der eeuwigheid

leven. En het Brood, dat Ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk Ik geven zal voor het leven der wereld. De Joden dan streeden onder elkander, zeggende: Hoe kan ons deze Zijn vlees te eten geven? Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Tenzij dat gij het vlees des Zoons des mensen eet, en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelven. Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. Want Mijn vlees is waarlijk Spijs, en Mijn bloed is waarlijk Drank. Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem. Gelijkerwijs Mij de levende Vader gezonden heeft, en Ik leve door den Vader; alzo die Mij eet, dezelve zal leven door Mij. (Joh. 6:47-57)

Hartelijke groet,
D.J. Kleen

Ralph Erskine in een preek over geloof en geloven

“De ziel nu, zoals ik gezegd heb, ontwaakt, gewond, vernederd en tot wanhoop van verlossing in zichzelf gebracht zijnde, en bevindende dat alle haar vorige toevluchten der leugenen haar begeven, ontfermt Zich de Heere over haar in hare nederigheid en openbaart Zijn Zoon in haar;... De Geest des Heeren openbaart het Fundament en geeft de heerlijkheid daarvan in Gods licht te zien, werkt op hetzelfde ogenblik dat geloof, waardoor de ziel, een welbehagen hebbende in deze heerlijke vinding van oneindige wijsheid aangaande Christus, gelovige toe te stemmen en daarmee in te stemmen en te verzegelen dat God waarachtig is. Zij grijpt met een persoonlijke toepassing Christus aan tot haar voordeel. Dit is de dag der bruiloft en der kracht, Psalm 110:3, 2 Kor. 6:9. Het is door het geloof dat wij God in Christus zien, de wereld met Zichzelf verzoenende. Wie deze genade, heerlijkheid en schoonheid van Hem ziet, kan niet uitdrukken wat zij aanschouwt; woorden kunnen deze heerlijkheid of zoetheid niet uitdrukken. Van deze dag af zijn zij kinderen der genade, die al de genadige eigenschappen van de Gezegende hebben; daarom begint de zegen werkelijk vanaf deze dag af. Van deze dag af aan zijn zij arm van geest, geestelijk treurende, hongerigen en dorstenden, enz, en worden zalig gesproken...van die dag af is de vloek weggenomen.”

Thomas Boston over de twaalfde bijlslag

Nu is de tijd gekomen wanneer de mens slingerend tussen hoop en wanhoop, zich voorneemt om TOT CHRISTUS TE GAAN ZOALS HIJ IS; en derhalve, gelijk een stervend mens zich uitstrekt juist voor zijn adem uitgaat, zo vergadert hij al de gebroken krachten van zijn ziel bijeen, beproeft om te geloven en in zekere mate grijpt hij Jezus Christus aan. En nu hangt de rank daar aan de oude stam, bij een enkele tak van een natuurlijk geloof, voortgebracht door de natuurlijke sterkte van iemands eigen geest, onder een allerdrukkendste noodzakelijkheid Ps. 78:34, 35; Als Hij ze doodde, zo vraagden zij naar Hem, en keerden weder, en zochten God vroeg. En zij gedachten dat God hun rotssteen was en God de Allerhoogste hun Verlosser; Hosea 8 vers 2: Dan zullen zij tot Mij roepen: mij God! Wij, Israël kennen U! Maar de Heere, voorhebbende Zijn werk te voltooien, brengt dan nog een andere slag toe, waardoor de rank geheel

afvalt. De Geest van God ontdekt overtuigend aan de zondaar zijn uiterste onvermogen om enig ding te doen dat goed is; en dus sterft hij, Rom.7:9. Die stem slaat krachtadig alles overstemmend en verbrijzelend door zijn ziel: Hoe kunt gij geloven? Joh.5:44. Gij kunt niet meer geloven, dan dat gij uw hand tot den hemel zoudt strekken en Christus vandaar nederbrengen! En dus ziet hij ten laatste dat hij zichzelf in eeuwigheid niet kan helpen, door werken noch door geloven; en niets meer hebbende om te blijven hangen aan de oude stam. valt hij daarom af. En terwijl hij dus in de uiterste verlegenheid is, ziende zichzelf waarschijnlijk weggevaagd te zullen worden door de vloed van Gods toorn; en nochtans onmachtig om zo veel als zijn hand uit te steken om een tak aan te grijpen van de Boom des levens, groeiende aan de zijde der rivier, **DAAR WORDT HIJ OPGENOMEN EN INGEENT IN DEN WAREN WIJNSTOK, DE HEERE JEZUS CHRISTUS, DIE HEM GEEFT DE GEEST DES GELOOFS.** (Uit: *De Viervoudige Staat*)

Van der Groe over de voorbereidingen tot het geloof in het Evangelie

“Doch hoe wijd de weg tot Christus door God Zelf in het Evangelie voor een ieder ook worde opengezet en dat die dorst heeft “vrijelijk mag komen en die wil, het water des levens om niet voor zich mag nemen, Openb. 22: 17, zo zal toch nimmer enig zondaar om de Heere Jezus waarlijk verlegen zijn of Hem oprecht gelovig voor zijn Verlosser en Heere met volkomen verzaking van alles begeren te omhelzen, tenzij hij alvorens zulk een levendig en geestelijk gevoel van zijn rampzalige en doemwaardige staat buiten Christus bekomt, als hem gans verloren en radeloos bij zichzelf doet nederzinken. Hij zal anders nooit met een volkomen hart daartoe kunnen besluiten, om zich, als een vervloekt en onmachtig goddeloze uit enkele genade door Christus te laten zaligen en al zijn beminde boezemzonden en wereldse begeerlijkheden gans gewillig te verzaken, tenzij dan, dat de last zijner zonden en van Gods vloek en toorn, hem zo zwaar op het harte drukke, dat hij het daar onmogelijk langer onder kan stellen. En ziet, hiertoe komt nu de Heilige Geest de wereld van zonde overtuigen, teneinde Hij, door dat middel, der mensen gemoederen voor de Heere Jezus zou bereiden en openen om Hem oprecht gelovig in hun binnenste te ontvangen. Maar die overtuiging zelf is het geloof in Christus niet; zij is slechts een voorbereidende genade tot het geloof, evenals het omploegen en week maken van de grond van een akker een voorbereidend werk is om het zaad te ontvangen en te doen wassen in de aarde; en gelijk het opgraven van een oud fundament alleen geschiedt om de weg en de standplaats te bereiden voor de oprichting van een nieuw huis. (...)

Geen overtuiging zal ooit heilzaam of zaligmakend zijn, dan die de krachtadige werking des Geestes in 's mensen hart dadelijk doorbreekt tot een oprecht gelovige kennis en omhelzing van de Heere Jezus, zoals Hij ons wordt voorgedragen in de beloften van het Heilig Evangelie. (...)

De reden hiervan is, dewijl de zaligmakende overtuiging een krachtadig werk des Heiligen Geestes is, dat doordringt tot diep in de grond en aan de wortel van 's mensen hart, hetwelk daardoor gans verbroken en verbrijzeld wordt, zodat het geen kracht meer

behoudt om zich door een vijandige ongelovigheid tegen Christus en de vrije genade Gods langer enigszins aan te kanten. De Geest werkt hier zo krachtdadig door in 's mensen ziel, met Zijn scherpe en levendige overtuiging, en Hij voert aldaar het zwaard en de hamer van Gods Woord zodanig aan, dat die ziel daarvan geheel doorwond en aldus genoodzaakt wordt om als een verslagene aan Christus' voeten neder te vallen, en het gans aan Hem over te geven, uitroepende: Heere, Gij hebt mij overreed en ik ben overreed geworden; Gij zijt mij te sterk geweest en hebt overmocht, Jer. 20 7. En langs die weg formeert of werkt de Heilige Geest dan een oprecht geloof in 's mensen hart.” (Uit: *De toetssteen der ware en valse genade*)

Van der Groe over doding en levendmaking door de Heilige Geest

“Maar geheel anders loopt het werk van de Evangelische geveinsden en van al dezulken, die het waangeloof hoger in top halen. Deze leggen op de letter zo geen bijzonder gewicht, maar hebben meest op met de Geest en met Zijn werk en verborgen kracht. Maar, die beide recht in de balans te houden, zodat de Geest de letter steunt, en de letter de Geest dient, is hetgeen zij nog niet hebben kunnen leren, wat zij ook mogen geleerd hebben. De blinkende voeten van de waangelovigen glijden op dit enge pad van het Christendom steeds uit, of meer naar de kant van de letter, of meer naar de kant van de Geest, maar in het midden, waar het allersmalst is, en waar de verstandige veilig naar boven treedt, weten zij het onmogelijk recht te houden. Een Evangelisch geveinsde neemt dat woord van de Apostel graag tot zijn zinspreuk: dat de letter doodt, maar dat de Geest levendig maakt, 2 Kor. 3:6. Echter, helaas, deze dwalenden van geest lopen doorgaans al te ver van de letter af, dan om er waarlijk van gedood te worden, en om er gedurig van gedood te worden. Een zwaard, dat doden zal, moet diep in het vlees of in het hart gestoken worden, en dat gaat zo gemakkelijk geenszins toe. Ook maakt de Geest niet levendig, wanneer de letter niet eerst recht gedood heeft. Hanna de profetes, zou ons deze les beter leren, waar zij zegt: de Heere doodt en maakt levendig, Hij doet ter hel neerdalen, en Hij doet weder opkomen, 1 Sam. 2:6. De Heere doet het beide met Zijn eigen Goddelijke hand, als wij het geestelijk en toepasselijk verstaan op de zaak van het Christendom. Hij doodt en doet ter hel neerdalen, door de scherpe letter van de Wet, die toch al vervloekt en ter hel verdoemt, wat onder haar bereik en macht besloten is, Gal. 3:10. En Hij maakt ook levendig, en doet weer opstaan, door de Geest van het Evangelie, al degenen, welke Hij in genade ontvangt en aanneemt, en welke zielen Hij met het ware geloof in Christus wil beschenken. Maar zulke heilige, hoogverheven dingen gaan zo los niet toe, en zo gemakkelijk en vermakelijk niet, als de ellendige waangelovigen zich daarvan een denkbeeld maken. Neen, de Geest, die het vlees komt doden en kruisigen, behandelt dat werk zo niet met zoete en vrolijke inbeeldingen, maar wel met een zeer gevoelige en hartdoordringende kracht, die vlees en bloed zal kosten, ja, huid en leven en de allerliefste begeerlijkheden. Het moet allemaal door de letter ten ondergebracht en gedood worden, indien wij waarlijk, en niet in schijn, door de Geest zouden leven en wandelen.” (Uit: *De toetssteen der ware en valse genade*)